

Dorpsbewoners bij de kaasboer in Tubbergen.

Café aan de Nieuwe Binnenweg in Rotterdam. Foto's Roger Cremers

Dezelfde gezichten bij de tramhalte in Rotterdam

Steden kennen ook een vertrouwdeheid, die voorkomt uit de dagelijkse routines, dezelfde gezichten bij de tramhalte. Stadsocioloog Reijndorp: „Zelfs grote, anonieme winkelketens, supermarkten en fastfoodrestaurants kunnen zorgen voor die vertrouwdeheid.”

Als salesmanager Milthon Boldewijn door de stad loopt, komt hij altijd bekenden tegen. Ook buiten de stad herkent hij Rotterdammers feilloos, al was het maar van gezicht. Rotterdammers, zegt hij, hebben een grote muil en kunnen nogal zeiken, vooral ook op hun eigen stad. „Maar als iemand

anders iets onaardigs zegt over Rotterdam, moet hij zijn mond houden.”

In eetcafé De Burgemeester in Tubbergen zitten Harry Linde en Ilse Kesselring, woonachtig in Enschede. Linde heeft vroeger in Rotterdam gewerkt, Kesselring heeft er gewoond. Beiden zeggen dat ze de hedendaagse omgangsvormen in Rotterdam zeer herkennen van vroeger. Linde: „In Rotterdam kun je elkaar begroeten met: hé klootzak, hoe is het vandaag? Dat zeg je in Twente niet.”

Overeenkomsten zijn er ook. Zowel Lieke Oude Hengel als Milthon Boldewijn wijst op de nuchterheid van de mensen in hun

woonplaats. „Geen onzin, lariekoek of praatjesmakers”, zegt Oude Hengel. „Niet lullen, maar pel-

len”, zegt Boldewijn.

Plattelandsocioloog Jan Douwe van der Ploeg constateert dat

steeds meer Nederlanders gedurende hun leven in zowel steden als dorpen wonen. „Dat zijn mensen die zich in beide omgevingen kunnen aanpassen.” Wel kan Van der Ploeg feilloos een rijtje valkuielen opnoemen voor mensen die van stad naar dorp verhuizen: meteen de politie bellen als je een conflict hebt met je burens, je neus ophalen voor het lokale dialect, de plaatselijke kruidenier negeren en alleen in het weekend in het dorp wonen.

Dorp en stad groeien naar elkaar toe, maar Tubbergen doet er niet aan mee. De gemeente Tubbergen (21.000 inwoners), die behalve het hoofddorp nog twaalf andere dorpen en gehuchten telt,

staat te boek als de meest katholieke gemeente van Nederland. Hier is het hoogste percentage CDA-stemmers en het laagste aantal echtscheidingen van Nederland te vinden. Vorige maand werd Tubbergen door het AD uitgeroepen tot veiligste gemeente van het land. Kledingzaak Tuunte Fashion (‘voor het héle gezin!’) en fietswinkel Harry Buyvoets (‘Wiel-tje de voorste’) domineren de winkelstraat.

Het door het SCP geconstateerde, traditionele beeld van de leef-situatie van plattelanders zou rechtstreeks kunnen zijn ontleend aan het dorp aan de noordrand van Twente. „Verandering, dat gaat hier niet zo snel”, zegt de 32-

jarige apotheker Robert Goossen uit Almelo, die enige tijd in Tubbergen heeft gewerkt. Gevraagd naar kenmerken van hun dorp noemen de inwoners de verbondenheid met elkaar, elkaar groeten op straat, het traditionele, bourgondische, hartelijke en betrouwbare.

De sociale controle wordt er nog geroemd en gevreesd. Als medewerkster Lieke Oude Hengel (22) van opticien TOC bijvoorbeeld een keer dronken is geweest, weet „Jan van slager Hendriks” dat meteen. Lastig, vindt ze. Net als de vraag van een klant „of ik nog éven iets kan regelen, in mijn vrije tijd”. Dat doe je dan, weet collega Stephanie Willering. „Als je één

klant teleurstelt, stel je er meteen vijf teleur. Iedereen kent elkaar en vertelt het aan elkaar door.” Als je trouwt, kun je het niet maken om het klein te houden. Dan voelen mensen zich gepasseerd.

Maar zelfs Tubbergen ontsnapt niet aan de individualisering. De 55-jarige Ans Veen die sinds haar geboorte in het Tubbergse dorp Reutum woont, constateert dat mensen zich „niet meer zo inzetten” om bijvoorbeeld een vereniging te besturen. „Mensen kiezen liever voor hun eigen hachie dan dat ze zich inzetten voor de gemeenschap.”